

Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és  
Gyermejjóléti Szolgálat  
Bölcsődei Egységének Szakmai Programja  
2025.

## Tartalom

|                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Bevezetés.....                                                                        | 2  |
| 1.1 Helyzetkép, helyzetelemzés:.....                                                     | 2  |
| 1.2 Ellátandó célcsoport: .....                                                          | 3  |
| 1.3 Küldetésnyilatkozatunk: .....                                                        | 3  |
| 1.4 Gyermekképünk: .....                                                                 | 3  |
| 1.5 Bölcsődeképünk: .....                                                                | 3  |
| 1.6 Humán erőforrásaink: .....                                                           | 4  |
| 1.7 Dologi-tárgyi feltételek:.....                                                       | 4  |
| II. A Bölcsődei nevelés-gondozás célja .....                                             | 5  |
| III. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei .....                                        | 5  |
| 1. A család rendszerszemléletű megközelítése .....                                       | 5  |
| 2. A kora gyermekkori intervenciók szemlélet befogadása .....                            | 5  |
| 3. A családi nevelés elsődleges tisztelete .....                                         | 5  |
| 4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....                                             | 6  |
| 5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....                           | 6  |
| 6. A biztonság és a stabilitás megteremtése .....                                        | 6  |
| 7. Fokozatosság megvalósítása.....                                                       | 6  |
| 8. Egyéni bánásmód érvényesítése .....                                                   | 6  |
| 9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége .....                                         | 7  |
| 10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása.....                                      | 7  |
| IV. A bölcsődei nevelés feladatai .....                                                  | 7  |
| 1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése..... | 7  |
| 2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása .....                             | 7  |
| 3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....                                    | 8  |
| 4. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése .....                                    | 9  |
| V. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei .....                                              | 9  |
| 5.1. Tanulás.....                                                                        | 9  |
| 5.2. Gondozás .....                                                                      | 9  |
| 5.3. Játék.....                                                                          | 10 |
| 5.4. Mozgás.....                                                                         | 11 |
| 5.5. Mondóka, ének.....                                                                  | 12 |
| 5.6. Vers-mese .....                                                                     | 12 |
| 5.7. Alkotó tevékenységek.....                                                           | 12 |

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| 5.8. Egyéb tevékenységek .....                                                   | 12 |
| VI. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....                 | 13 |
| 6.1. Saját kisgyermeknevelő rendszer .....                                       | 13 |
| 6.2. Gyermekcsoportok szervezése .....                                           | 13 |
| 6.3. Tárgyi feltételek.....                                                      | 13 |
| 6.4. Napirend .....                                                              | 14 |
| VII. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....                        | 15 |
| 7.1. Családlátogatás.....                                                        | 15 |
| 7.2. Beszoktatás.....                                                            | 15 |
| 7.3. Napi kapcsolattartás .....                                                  | 15 |
| 7.4. Egyéni beszélgetés.....                                                     | 15 |
| 7.5. Szülőcsoportos beszélgetések .....                                          | 15 |
| 7.6. Szülői értekezlet .....                                                     | 16 |
| 7.7. Indirekt kapcsolattartási formák .....                                      | 16 |
| VIII. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere..... | 16 |
| IX. Dokumentáció a bölcsődében .....                                             | 17 |
| X. A bölcsődébe felvétel rendje .....                                            | 19 |
| XI. Az intézmény szakmai céljai és a megvalósítás eszközei.....                  | 21 |
| 11.1 Kiemelt célunk az egészséges életmód szokásainak alakítása .....            | 21 |
| 11.2 Szakmai célok megvalósulásának mérése, ellenőrzése:.....                    | 23 |
| 11.3 Szülők és gyermekek jogai és kötelezettségei .....                          | 24 |
| 11.4 Érdekképviselői fórum:.....                                                 | 25 |
| XII. Jogszabályi háttér .....                                                    | 27 |
| XIII. Szakirodalmi háttér.....                                                   | 28 |
| XIV. Mellékletek.....                                                            | 29 |

Az Intézmény neve: Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat

Az Intézmény címe: 4173 Nagyrábé, Rétszentmiklósi u. 2/B.

Elérhetőségek: telefon: 06-54-477-041

e-mail: [ovoda@nagyrabe.hu](mailto:ovoda@nagyrabe.hu)

Az Intézmény megbízott főigazgatója: Varga Anikó

Fenntartó neve: Nagyrábé – Bihardancsháza Önkormányzati Társulás

Fenntartó címe: 4173 Nagyrábé, Kossuth u. 5.

Elérhetőségek: telefon: 06-54-477-020

e-mail: [hivatal@nagyrabe.hu](mailto:hivatal@nagyrabe.hu)

Alapító okirat száma: NR/51/2024.

kelte: 2024.01.26.

Ágazati azonosító: 851020

*„A nevelésben a kisgyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél. Amit ez a kor elront vagy elmulaszt, később helyre hozni nem lehet. Ezekben az években eldőlt az ember sorsa, jóformán egész életére.”*

*(Kodály Zoltán)*

## **I. Bevezetés**

Intézményünk a korábbi években (2011-től) Egységes Óvoda-Bölcsődeként üzemelt, mely eddig kielégítette a településen élő családok igényeit. Azonban a gyermeklétszám pozitív irányú változás (növekedése), valamint a kisgyermekes szülők megnövekedett munkába állási szándékának hatására többszörös lett a bölcsődei ellátást igénylők száma. Ezt az egységes óvodai-bölcsődei csoportba felvehető 5 férőhely nem elégíti ki. Ezért nevelőtestületünk a képviselő-testület egyetértésével és támogatásával határozatot hozott egy új, bölcsődei csoport megnyitására. A korábbi 3 csoport csak óvodai csoportként funkcionál és 2016- tól önálló bölcsődei csoportban folyik a nevelőmunka.

### **1.1 Helyzetkép, helyzetelemzés:**

Mivel mindennapi munkánk során tapasztaljuk a családok nagyon eltérő szociokulturális helyzetét, gyermekneveléssel, életvezetéssel kapcsolatos problémáit, ezért is szorgalmazzuk a bölcsődei csoport létrehozását, hogy ezen családok gyermekei a lehető legkorábban „védő szárnyaink alá” kerüljenek, és velünk együtt a családi nevelést erősítve, kiegészítve, korrigálva segítséget tudjunk nyújtani számukra a problémák megoldásában. Továbbá előnyünk, hogy az Egységes Óvoda-Bölcsőde működése során kisgyermeknevelők képzésére került sor, valamint óvodapedagógusaink is elvégezték a két korosztály együttneveléséhez szükséges 60 órás felkészítő tanfolyamot. Tehát már meglévő tapasztalatokkal, jó gyakorlattal rendelkezünk a bölcsődei korosztály nevelésével – gondozásával kapcsolatban. Továbbra is fontosnak tartjuk a szakmai tudás gyarapítását önképzéssel, szervezett továbbképzések segítségével, hogy minél magasabb szintű nevelő-gondozó munkát tudjunk biztosítani. A bölcsődei csoport megszervezésére az óvoda épületén belül kerül sor, a korábbi csoportszoba megfelelő átalakításával, valamint vizesblokkal való felszerelésével. A továbbiakban pedig remény van arra, hogy pályázati segítséggel egy teljesen új „bölcsődei szárny” épülhet óvodánk mellé.

### **1.2 Ellátandó célcsoport:**

20 hetes kortól – 3 éves korig, azon gyermekek a településen, akiknek szülei munkába szeretnének állni, valamint szociális, egészségügyi vagy egyéb ok miatt szükséges nevelésük – gondozásuk.

Mivel településünk Bihardancsházával Önkormányzati Társulás keretében működik, az onnan érkező bölcsődés, valamint óvodás korú gyermekeket is fogadjuk, mivel ők nem rendelkeznek saját intézménnyel.

### **1.3 Küldetésnyilatkozatunk:**

A törvényi előírások és a helyi igények szerint színvonalas szakmai szolgáltatás nyújtása. A kisgyermekeket egyéni szükségleteik, igényeik alapján neveljük, gondozzuk, törekszünk a szülőkkel bizalmi alapon működő, segítő, partneri kapcsolat kialakítására. A legkorszerűbb bölcsődei neveléssel, gondozással összefüggő szakmai ismeretek megszerzésére törekszünk.

### **1.4 Gyermekeképünk:**

A bölcsődébe járó gyermekek derűsek, nyugodtak, kiegyensúlyozottak. Idővel képesek lesznek alkalmazkodni a közösségi élet szabályaihoz. Fokozatosan tudnak alkalmazkodni az új helyzetekhez, a felnőttek példáiból tanulnak. Érdeklődőek, kreatívak, nyitottak, tudnak vidáman játszani, fel szabadultan örülni, tevékenykedni. Szókincsük, beszédképességük folyamatosan gyarapszik. A kommunikációjuk folyamatos fejlődése során képesek kifejezni érzéseiket, gondolataikat. Sokat és szívesen mozognak. Az egészséges életmód szokásai a család és a bölcsőde megerősítő hatásával életük fontos részévé válik. Megismerik községünk hagyományait, jeles napjait. Megtanulnak önállóan öltözni-étkezni-tisztálkodni. Kialakul identitástudatuk, elfogadják a más kultúrájú, nemzetiségekhez tartozó társaikat is.

### **1.5 Bölcsődeképünk:**

A bölcsődei nevelés a családi nevelésre épül, azt egészíti ki. A gyermek harmonikus fejlesztése céljából nagyon fontos, hogy a lehető legjobb kapcsolatot alakítsuk ki a szülővel. Együttműködésünk nyílt, őszinte, demokratikus legyen. A gyermeknek sajátos, életkoronként változó szükségletei vannak, ezért nagyon fontos az őt körülvevő személyi-tárgyi környezet is abban, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson. A gyermeket feltétel nélküli bizalom, szeretet övezi. A gyermek sokoldalú fejlesztése során tiszteletben tartjuk egyéni igényeit, gyermeki-emberi jogait. Legfontosabb tevékenysége a szabad játék legyen, minden tevékenysége önkéntes, semmit sem szabad erőltetni, rákényszeríteni. Nevelési év során lehetőséget adunk többször is a szülőnek, hogy beleláthasson a bölcsőde életébe, csökkentve ezzel az elválásból fakadó feszültségeket. Fontos a szülőkkel a naponkénti információcsere is. Különleges nevelési igényű gyermek egészségesekkel való

együttnevelése segíti a másság elfogadását, esélyegyenlőséget teremt.

### **1.6 Humánerőforrásaink:**

A gyermekek nevelését, gondozását szakképzett kisgyermeknevelők végzik.

3 fő végzettségük szerint: - kisgyermekgondozó-nevelő

- csecsemő és gyermeknevelő-gondozó

Bölcsődei dolgozók: Intézményvezető: 1 fő

Kisgyermeknevelő: 3 fő

Gyermekfelügyelő-dajka: 1 fő

Bölcsődeorvos: 1 fő (megbízási szerződéssel havi 4 óra)

Képzések, szakmai továbbfejlődés lehetőségek:

- környékbeli bölcsődékkel való kapcsolattartás
- módszertani bölcsődével kapcsolattartás
- szakmai napok, hospitálások, továbbképzések
- regisztrálás EFOP-os pályázatra ingyenes képzések lehetőségét kihasználva

### **1.7 Dologi-tárgyi feltételek:**

Az intézmény korábbi nagycsoportjának átalakításával jött létre egy bölcsődei csoportszoba, valamint külön fürdőszoba kialakítására is sor került. Az óvodától elkülönült, külön bejáratral rendelkező átadó-öltöző helyiség alapterülete és felszereltsége az előírásoknak megfelelő. A kötelező felszerelési jegyzék szerinti eszközök, tárgyak beszerzése megtörtén az előírásoknak megfelelően.

Terasz: A bejárat közelében lévő fedett, elkerített, lebetonozott, burkolt rész ad lehetőséget a kinti játékhoz, melyhez homokozó került kialakításra. (Kötelező elem)

Esőzés, havazás esetén is lehet a terasz védelmében levegőzni.

Játzókert, udvar: A fedett teraszhoz kinti-füves terület is tartozik, mely ideális a futkározáshoz, ugráláshoz, mászáshoz, nagymozgások fejlesztéséhez. Az árnyékolást az újonnan ültetett és régebbi fák, bokrok megőrzésével tudjuk biztosítani. Itt télen is lehet levegőzni, hógolyózni, szánkózni.

Játékkészlet: Bölcsődei játékkészletünk beszerzése lehetőségeinket figyelembe véve folyamatos. A kötelező játékkészlettel rendelkezünk.

## **II. A Bölcsődei nevelés-gondozás célja**

Cél, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, melyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítjük fejlődését. A családi nevelést segítve a gyermek fizikai-érzelmi biztonságát, jólétét szeretnénk megteremteni szeretettel, elfogadással, nemzeti/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával.

További cél: a kora gyermekkori intervenciós szemlélet értelmezésével minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytassunk, hozzájárulva ezzel a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

## **III. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei**

### **1. A család rendszerszemléletű megközelítése**

Elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése, olyan komplex látásmód alkalmazása, mely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről, gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által hozzájárulnak a család életminőségének javításához.

### **2. A kora gyermekkori intervenciós szemlélet befogadása**

A kora gyermekkori intervenció magába foglal minden olyan tevékenységet, mely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A kisgyermeknevelő feladata az esetleges felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése, jelzése.

### **3. A családi nevelés elsődleges tisztelete**

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés hagyományait, értékeit tiszteletben tartva, azokat erősítve vesz részt a gyermek gondozásában, nevelésében. Lehetőségeihez mérten kompenzálja annak hiányosságait, torzulásait.

Ezek értelmében nagyon fontos a szülők számára lehetővé tenni a bekapcsolódást, betekintést a bölcsőde életébe, munkájába.

#### **4. A kisgyermeki személyiség tisztelete**

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő folyamat, mely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, személyes-szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránt.

#### **5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe**

A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családokra. Megfelelő szakmai kompetenciával, identitással, önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember. Felelős szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

#### **6. A biztonság és a stabilitás megteremtése**

A kisgyermek bölcsődébe történő beszoktatására úgy tekintünk, mint elveszett biztonságának újrateremtésére. A személyi és tárgyi környezet állandósága, a „saját kisgyermeknevelő” rendszer, felmenőrendszer, csoport és helyállandóság segíti érzelmi biztonságának kialakulását. Segít a tájékozódásban, szokások kialakulásában. A folyamatos napirend, az ismétlődések növelik a gyermek biztonságérzetét, stabilitását.

#### **7. Fokozatosság megvalósítása**

A fokozatosságnak, a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. Az új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

#### **8. Egyéni bánásmód érvényesítése**

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. Figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, pillanatnyi pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

## **9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége**

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzete. Gondozási helyzet során a nevelésnek és gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, de a nevelés nem korlátozódhat csak a gondozási helyzetekre. A professzionális gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához. Ha a gyermek fizikai igényei ki vannak elégítve, nyugodtabban, érdeklődéssel fordul a világ felé, a felkínált tevékenységi formák felé.

## **10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása**

A korai években alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell, hogy a gyermek a játékon, gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét. Pozitív visszajelzésekkel, biztatással segítsük önálló kezdeményezéseit.

# **IV. A bölcsődei nevelés feladatai**

## **1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése**

A bölcsőde a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermek intézmény, mely jelentős szerepet tölt be a szülői kompetenciák fejlesztésében. A szülők és kisgyermeknevelők közti kölcsönös, bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a gyermek fejlődéséhez. A kisgyermeknevelő mint szakember, szaktudására, tapasztalatára építve közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

## **2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása**

A szakemberek feladata a gyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, fejlődéséhez az egészséges, biztonságos környezet megteremtése. A rugalmas napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos, egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn tartózkodás feltételeit. Törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására, egészséges, biztonságos környezet megteremtésére, a primer szükségletek kielégítésére (táplálkozás, pihenés, mozgás). Szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, fogorvos. Itt is fontos szempont az egyéni igények figyelembevétele, mivel az életkorral a szükségletek is változnak, valamint befolyásoló tényező az otthoni napirend vagy akár az

évszakok változása is. Fontosnak tartjuk a napi 4x-i étkezés biztosításában a minőségre való törekvést, folyamatos vitamin és ásványi anyag pótlását, folyadékpótlást, új ízek megismerését, kóstolását. A Módszertani levél ajánlása alapján az étlapok gondos összeállítását az ételmezésvezetővel, az intézményvezetővel, valamint a bölcsődeorvossal egyetértésben, a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnikai eljárások figyelembevételével. Elvünk szerint lázas, beteg gyermek nem látogathatja a bölcsődét. Gyógyulása után orvosi igazolással fogadjuk. Gyermekgyógyászati kórházba csak láz és fájdalomcsillapításkor vállaljuk a szülők megérkezéséig, melyről előzőleg nyilatkoztatjuk őket. Levegőztetéskor ügyelünk arra, hogy káros napfény ne érje a gyermekek bőrét (fényvédőkrém, sapka, ing). A kötelező védőoltásokat a 18/1998. (VI.3) NM rendelet szerint követjük nyomon. Segítjük az alapvető higiénés szokások kialakítását (kézmosás, szájjöblítés, fésű, wc-papír, zsebkendő, szalvéta használata). Azért tartjuk nagyon fontosnak az egészséges életmód megalapozását, mert ez szakmai programunk egyik kiemelt területe, ahogy óvodánkban is. Az óvodai életre megért, beíratott gyermek már biztos alapokkal, ismeretekkel rendelkezzen az egészségvédelemről, kultúrhigiénés szokásokról, hogy az óvoda ezt tovább tudja gazdagítani, mélyíteni. (gyümölcsnapok, egészséghet, kórstolók megszervezése az óvodában).

### **3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése**

*„Szeretni okosan kell – mindig a gyermek természetéhez és életkorához igazodva.”*

*(Ranschburg Jenő)*

A szakember érzelmi elérhetősége, hitelessége, világos elvárásai, az együttlét helyzetei lehetőséget teremtenek az én érvényesítés, tolerancia, empátia gyakorlására, melyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlődéséhez. Fontos a derűs, szeretetteljes légkör biztosítása, biztonságot sugalló kapcsolat kialakítása. A kisgyermeknevelő feladata a beszédkedv fejlesztése, inger-gazdag tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése mondókákkal- versekkel- mesékkel- énekekkel. Segíti a társas kapcsolatok alakulását a közösen átélt élmények is társakkal, felnőttekkel egyaránt (pl.: kirándulás, születés-névnapi megünneplés, stb.). Beindul az utánzásos tanulás folyamata. Igyekszik olyanná válni, mint az, akit nagyon szeret (szülő-nevelő...). Hátrányos helyzetű gyermek társas kompetenciáinak fejlesztéséhez, ha szükséges, segítő szakember bevonható, de jelentős eredményt érhetünk el speciális többlet törődéssel nevelése, gondozása során.

#### **4. Megismerési folyamatok fejlődésének segítése**

Fontos a kisgyermekben az érdeklődés kialakítása, fenntartása, a játékos felfedezés, a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése. A kisgyermeknevelő feladata: ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, tevékenységeket kell, hogy biztosítson, melyek végzése során mintát nyújt, valamint segíti a tapasztalatok, élmények feldolgozását. Tevékenységek során fontos szerepet kap az élmények, viselkedési helyzetmegoldási minták nyújtása. Fontos a bátorító, nevelői magatartás, önálló aktivitás és kreativitás támogatása. Segítjük a gyermeket az önálló véleményalkotásában, döntési-választási képességeinek erősítésében.

### **V. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei**

*„Beszélj velem úgy, mintha felnőtt lennék! Játssz velem úgy, mintha gyermek lennék! Bízz bennem, adj nekem feladatot, majd meglátod milyen ügyes vagyok!”*

*(Dávid Rózsa)*

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet élményt nyújtson, motiváljon, tapasztalatokat biztosítson úgy, hogy közben az egyéni bánásmód érvényesülni tudjon, és erősítsük a gyermeket önállósági törekvéseiben, önértékelésében.

#### **5.1. Tanulás**

Az erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A tanulás fogalmát tágan értelmezzük. Tanulás minden olyan tapasztalat, illetve információszerzési folyamat, mely tartós változást idéz elő a kisgyermek viselkedésében, gondolkodásában. A tanulás tevékenységbe ágyazottan történik. Irányítója a kíváncsiság, az érdeklődés. Színterei: a gondozás, a játék, együttes tevékenykedés és a kommunikáció. Tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakciójából származó ismeretszerzés, szokásalakítás. A beszéd is nagyon fontos eleme a tanulásnak. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermeknevelőink heti (vagy 2 heti) tervezés során, többféle és sokszínű tevékenység tervezéséről, előkészítéséről gondoskodjanak, hogy minden gyermek igényeit kielégítve, váratlan helyzetekre is fel legyenek készülve.

#### **5.2. Gondozás**

A gondozás elsődleges célja a gyermek fizikai-testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A gyermek aktívan vehessen részt a gondozás helyzeteiben, érezve közben a kisgyermeknevelő figyelmét, támogatását. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza.

Gondozási helyzetekben sem érvényesülhet a teljesítményelvárás. Mindig elegendő időt biztosítunk a gyermek próbálkozásaihoz (pl.: étkezésnél). A gondozás minősége jelentősen befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát. Gondozási tevékenységek során fontos a kommunikáció. Mindig mondjuk el a gyermeknek, hogy mit és miért csináljuk. Gondozás közben a testi szükségletek kielégítése során tanulja meg a gyermek jelezni, felismerni szükségleteit. Ha igényei kielégítést nyertek, örömmel, elégedetten fordul a játék, a felkínált tevékenységek felé. Érzelmi szempontból is nagyon fontos szerepe van a gondozás közbeni testi kontaktusnak (érintés, törlés, simogatás). Gondozás során testséma ismerete is fejlődik, megismeri testrészeit. Ha szükségletei nem elégülnek ki megfelelően a gyermek szorongó, gátlásos lesz, ez pedig akadályozza aktivitásában, a világ felé fordulásban.

### **5.3. Játék**

A kisgyermek legfontosabb tevékenysége a játék. Segít a világ megismerésében, befogadásában, segíti testi-értelmi-érzelmi-szociális fejlődésében. A kisgyermeknevelő feladata megfelelő hely, idő, eszközök, légkör biztosítása a játékhoz. A helyzettől függően a nevelő kezdeményez, mintát nyújt, szerepet vállal, közös élményszerzési lehetőségeket biztosít. A játék örömforrás a kisgyermek számára, a társakkal együtt játszás során viselkedési mintákat lát és tanul el, melyek segítik a szociális képességek fejlődését.

#### **Pedagógiai szempontból játékhoz szükséges eszköztár:**

- manipulációs játékok
- építő-konstruáló játékok
- szerepjáték eszközei (utánzó játék)
- képességfejlesztő játékok
- nagymozgást fejlesztő játékok
- udvari játékok

A játék színe-formája keltse fel a gyermek érdeklődését és tartsa azt ébren. Igényesek, tartósak legyenek

**Egészségügyi szempontból:** a játékok legyenek könnyen tisztíthatóak, balesetet ne okozhassanak, ne legyen olyan kis méretű, hogy orrba-fülbe-garatba juthasson.

**Elhelyezésük:** - nyitott polcon, a gyermek elérhesse

- tárolásuk vödrökben, kosarakban
- csak nevelő által elérhető polcon (felügyeletet igénylő játékoknál)

**Alapjátékok:** (minden csoportban biztosítani kell): játzókendők, babák, képeskönyvek, mozgásfejlesztő játékok.

Hajas babák, szőrös és plüss állatok nem célszerűek a bölcsődei csoportban.

**Pihenősarok, hempergő:** nagyon fontos eleme a bölcsődei csoportszobának. Ha egy-egy gyermek elfárad, vagy egyedüllétre vágyik, itt lepihenhet. Körülvehetjük falvédővel, párnákkal, puha állatokkal, melyek: nyugtató hatásúak. A pihenősarkon kívül is legyen elhelyezve 1-2 szőnyeg, párnák, kuckó ahová a gyermek elhúzódhat, pihenhethet.

**Csecsemőkorú gyermek játéakai:** Könnyűek, színesek legyenek. Ne legyen benne olyan, amit lenyelhet. Jól megmarkolható, rázható legyen.

Pl.: kendők, labdák, csörgők, rágókák, textil babák, macik, építőjátékok, kisebb karikák, vödörök, kosarak, textil, műanyag vagy keménylapú könyvek, labdák, mászópárna)

**Tipegőkorú gyermek játéakai:**

**Konstruáló játékhöz:** több azonos típusú baba, maci, könyv, autó, labda, Legó dupló, fakocka, formakirakó.

**Nagymozgásos játékhöz:** kocsik, dőmperek, motorok, mászóka, alagút, csúszda.

- húzogatható-tologatható eszköz: vonatok, autók
- üreges játékok: szatyor, vödör, tál, talicska
- homokozó játékok: vödör, szita, lapát, formák
- babák, macik, állatfigurák (plüss, frottír)
- használati eszközök: lábasok, tányérok, poharak, szita, szűrő
- könyvek: keménylapos leporelló
- alkotó játékok eszközei: zsírkréta, ceruza, filctoll, gyurma

## **5.4 Mozgás**

A kisgyermek mozgásigénye nagy, örömforrás számára a mozgás. A szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, fejlesztő játékokat, melyekkel szemben elvárás, hogy felkeltsék a gyermek érdeklődését, fenntartsák mozgásaktivitását és mindenképpen biztonságosak legyenek. Csecsemőknek ajánlott a hempergő, elkerített szobasarok. A szobai játékok sokfélesége biztosítja a kéz finommozgásának fejlődését. A kisgyermeknevelő feladata a balesetmentes helyszín biztosítása a mozgáshoz, valamint a veszélyforrások megszüntetése, kiküszöbölése. Nagymozgásos játékokra az udvaron, teraszon több lehetőség nyílik mint a szobában. Biztosítunk jól lerögzített mászó-bújó játékokat, alagutakat, kismotorokat, bicikliket, libikókákat a változatos mozgásokhoz.

### **5.5. Mondóka, ének**

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére van lehetőség: Környezet hangjainak megfigyelése, a nevelő éneke-dúdolgatása, ritmusos szövegmondás, dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, közös éneklés. A mondókák, gyermekdalok, népdalok formálják a gyermek zenei ízlését, esztétikai érzékenységét, a hagyományok megismerését és továbbélését. A közös éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt a gyermekben, örömelményt, biztonságot ad neki. Az ismétlődések, játékos mozdulatok, utánzások erősítik a zenei élményt. Segítik az anyanyelv elsajátítását, hozzájárulnak a gyermek lelki egészségéhez, derűs csoport légkör megteremtéséhez. Évszakonként ajánlott: 4-5 mondóka, rigmus, kiszámoló, tenyeresdi, ölbeli játékok, cirógatók, höcögtetők, lovagoltatók dalai, 2-5 hangból álló énekes játékok, melyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal játszhatóak

### **5.6. Vers-mese**

Hatással van a gyermek érzelmi-értelmi-szociális fejlődésére. A versnek a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A mesélés, könyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzetet teremt, ez vezeti el a gyermeket az érzelmi biztonsághoz. A mesélés segíti az aktív szókincs alakulását, az ismeretszerzést. A bölcsődében a népi és irodalmi műveknek egyaránt helye van. Évszakonként ajánlott: 4-5 mondóka, rövid vers, melyek folyamatosan a gondozónő „tarsolyában” vannak 4-5 mese, melyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik (pl. állatmesék)

### **5.7. Alkotó tevékenységek**

Az öröm forrása maga a tevékenység, melyek által feldolgozásra kerülnek az érzelmek és az önkifejezés. Kisgyermeknevelő feladata: tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása az alkotó tevékenységhez. Technikák és eszközhasználat megmutatása. Nagyon fontosnak tartjuk a gyermeki alkotások elismerését, megbecsülést, megőrzését. Tevékenységformák a bölcsődében: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, tépés, gyúrás, festés. Ajánlott: Játszva ismerkedjenek meg anyagokkal, technikákkal, gyurma, só-gyurma, színes papírok, kartonok, krepp papír – áztassanak, fessenek, gyúrjenek, firkáljanak. Gyűjtsenek barkácsoláshoz terméseket, leveleket, kavicsokat, csigaházakat.

### **5.8. Egyéb tevékenységek**

Valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez, megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez kapcsolódik. Az öröm forrása: az „én csinálom!”, valamint a közös munkálkodás élménye (pl. falevél gereblyézés, süteményszagztatás...)

A gyermek a tevékenységbe bármikor bekapcsolódhat és kiléphet, fontos az önkéntesség. A tevékenység lehetőséget nyújt az együttműködésre, feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

## **VI. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei**

### **6.1. Saját kisgyermeknevelő rendszer**

*„Lehet, hogy elfelejtik, hogy mit mondtál nekik, de soha nem fogják elfelejteni, hogy hogyan érezték magukat szavaidtól.”*

*(Carl William Buehner)*

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, személyiségével, attitűdjével mintát jelent a családok és gyermekek számára. A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a biztonság és stabilitás megteremtésének szabályán alapul. Egy kisgyermeknevelő 6-7 gyermek fejlődését kíséri figyelemmel és vezeti róluk a szükséges feljegyzéseket. Így több figyelem jut minden gyermekre, jobban számon lehet tartani az egyéni igényeket, problémákat. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, végig ő lesz a gyermek nevelője a bölcsődébe járás alatt. (Ez a felmenőrendszer.)

### **6.2. Gyermekcsoportok szervezése**

A gyermekcsoport létszámát a 15/1998. (IV.30) NM rendelet 40. § 2.-4. bekezdése határozza meg. Egy csoportra előírt létszám: 12 fő (Egy kisgyermeknevelőre: 6-7 fő). Homogén és heterogén életkorú csoportok is előfordulhatnak életkor szerint, de a szakmai elvek szerint megfelelőbb a homogén csoport.

### **6.3. Tárgyi feltételek**

A kisgyermek tárgyi feltételét jogszabályi és szakmai előírások szerint kell kialakítani, úgy hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósulását szolgálja. Tárgyi feltételeink megteremtése, beszerzések, játékok cseréje folyamatos. A működéshez szükséges játékkészlettel rendelkezik bölcsődei csoportunk.

#### **6.4. Napirend**

A bölcsődei napirend jól szervezett, folyamatos és rugalmas kell, hogy legyen, hogy a kisgyermek igényeit, szükségleteit kielégítse, megteremtse a nyugodt, kiegyensúlyozott, folyamatos gondozás feltételeit, biztosítsa a csoport belső nyugalma. Napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de akár az időjárástól és egyéb tényezőktől is. Jó napirend feltétele a személyi állandóság, tárgyi feltételek megléte, jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka, a gyermek otthoni életritmusának figyelembevétele.

#### **Tervezett napirendi minták időbeosztása:**

- 6<sup>30</sup>-8<sup>00</sup>-ig: Gyermekes folyamatos átvétele, a kisgyermeknevelő a szülőktől tájékozódik a gyermek aktuális állapotáról. Szabad játéktevékenység biztosítása.
- 8<sup>00</sup>-8<sup>30</sup>-ig: Reggeli. A gyermekek reggeliztetése közben a kisgyermeknevelő jelenléte biztosítja a családi, oldott légkörben történő étkezést. Szükség szerint fürdőszobai tevékenység.
- 8<sup>30</sup>-11<sup>00</sup>-ig: Szabad játéktevékenység biztosítása az udvaron vagy a csoportszobában. A kisgyermeknevelő a szabad játék mellett kínálja a fejlesztő tevékenységeket, mely a gyermekek számára önkéntes, egyéni érdeklődésétől függ a részvétel. Tízórai folyadék vagy gyümölcs biztosítása a gyermeknek, mely játékhelyzet közben van felkínálva.
- 11<sup>00</sup>-11<sup>30</sup>-ig: Készülődés az ebédhez. A kisgyermeknevelő a gyermekek egyéni gondozását végzi, ellátja a csoporton belül a saját gyermekeit. Önállósodási törekvések segítése.
- 11<sup>30</sup>-12<sup>00</sup>-ig: Ebéd, szükség szerint fürdőszobai tevékenység, folyamatos lefekvés.
- 12<sup>00</sup>-14<sup>30</sup>-ig: Alvás, pihenés.
- 14<sup>30</sup>-15<sup>00</sup>-ig: Folyamatos ébredés, fürdőszobai tevékenység.
- 15<sup>00</sup>-15<sup>30</sup>-ig: Uzsonna
- 15<sup>30</sup>-16<sup>30</sup>-ig: Szabad játéktevékenység, folyamatos hazaadás. A kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekükkel kapcsolatos tudnivalókról.

## **VII. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei**

Szem előtt tartjuk a családi nevelés elsődlegességét. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

### **7.1. Családlátogatás**

Célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése, bizalmi kapcsolat megalapozása.

### **7.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás**

Két hetes beszoktatási ciklusban fogadjuk az új bölcsődéseket. A szülő a gyermekkel tölti az első hetet, a kisgyermeknevelő folyamatosan és fokozatosan kapcsolódik be az anya és gyermeke tevékenységeibe, közelít a gyermekhez. Később próbálkoznak az ott alvással, mely a 2. hét végére remélhetőleg már sikeres lesz.

Apa, anya vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a gyermeknek, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek közti érzelmi kötődés kialakulását.

### **7.3. Napi kapcsolattartás**

Célja: rövid, kölcsönös informálás a gyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, őt érintő törekvésekről, változásokról. Ezeket a beszélgetéseket mindig pozitív hangvétel jellemezze.

Időpontja: reggeli érkezéskor és távozáskor.

### **7.4. Egyéni beszélgetés**

A kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódás, vagy hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák megbeszélését szolgáló találkozási forma.

Kezdeményezheti: szülő, kisgyermeknevelő, bölcsődevezető.

### **7.5. Szülőcsoportos beszélgetések**

Évente legalább 3 alkalommal szervezett tematikus beszélgetések, a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról.

A beszélgetést a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülőket a helyzetkezelési módok megválasztásában. A nevelőktől hallott indirekt megerősítések befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

## **7.6. Szülői értekezlet**

A szülők általános és adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatása. Csoportos kapcsolattartási forma. A gyermeket érintő szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Javasolt évente 3 alkalommal (ismerkedő, beszoktatás után, nevelési év vége felé).

## **7.7. Indirekt kapcsolattartási formák**

Írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenés.

## **VIII. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere**

A szakmai munka fejlődését, jó gyakorlat elterjedését, a tudásmegosztást biztosítja a bölcsődei szakmai ellátást nyújtó intézmények szoros együttműködése.

### **Kapcsolattartás formái:**

- kölcsönös látogatás
  - rendezvények, ünnepek, programok
  - beszokás az óvodába
  - kölcsönös tapasztalatcsere
  - közös szülői értekezlet
  - közös programok
  - jó partneri viszonyra- egymás munkájának megismerése, elismerése
- 
- Bölcsőde - óvoda kapcsolat jellemzője: kölcsönös együttműködésre épülő tartalmas kapcsolat
  - Hajdú Bihar Megyei Kormányhivatal Szociális Gyámhivatala (szakmai-módszertani központ): nyilvántartásba bejegyzés, működési engedély kiadása
  - NRSZH Budapest – TAJ alapú elektronikus nyilvántartás a bölcsődében: napi jelentési kötelezettség
  - Bölcsőde és család (kapcsolattartás formái a VII. fejezetben)
  - Bölcsőde és fenntartó: Nagyrábé – Bihardancsháza Önkormányzati Társulás, valamint Nagyrábéi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
  - Bölcsőde és közművelődési intézmények: Kossuth Lajos Művelődési Ház és Könyvtár
  - Bölcsőde és egészségügyi szervek: Védőnő, bölcsődeorvos, családsegítő
  - Bölcsőde és gyermekvédelmi munkát segítő: Gyermekjóléti Szolgálat; Gyámügy;

- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat; Tankerületi Szakértői Bizottság; Megyei Szakértői Bizottság; Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat

### **Intézményen belüli együttműködések:**

Rendszeres kapcsolattartás az intézmény vezetőjével, szaktanácsadójával. A továbbképzések lehetőséget adnak a rendszeres önképzéshez. Az itt szerzett tapasztalatokat és ötleteket a kisgyermeknevelők mindennapos nevelői, gondozói tevékenységében tudják hasznosítani.

A szakmai tudás bővítése akkreditált továbbképzések által is megvalósítható.

## **IX. Dokumentáció a bölcsődében**

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet. Célja a gyermek fejlődésének segítése, hátrányos helyzetű gyermek esetében a hátrányok és következményeik enyhítése érdekében történjen. A dokumentáció nem szolgálhatja a gyermek minősítését. Vezetésénél fontos szempont a tárgyyszerűség, validitás (szempontok, kategóriák alkalmasak legyenek a helyzet, folyamat jellemzésére), hitelesség, árnyaltság, rendszeresség, folyamatosság. Vezetéséhez kérni kell a szülő hozzájárulását, kérésére meg kell neki mutatni. Dokumentáció vezetésénél, őrzésénél fontos a személyiségi jogok tiszteletben tartása, adatvédelmi szabályok betartása.

### **Kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció:**

#### **1. Csoportnapló, eseménynapló:**

A csoport egészére kiterjed, vezetése napi rendszerességgel történik, a napi eseményeket rögzíti.

Szerepelnie kell benne a csoport létszámának, hiányzásoknak, szabad levegőn való tartózkodás időtartamának, étrendnek, esetleges gyógyszerbeadásnak, a délelőtt és délután történtek rövid összefoglalójának.

#### **2. Gyermekről vezetett napi jelentés kimutatás:**

Nyomtatvány száma: 3 3761-1C.SZ.NY 3351-1rsz.

Vagy: 328/2011 (VII.29) K. r. 2. sz. melléklete

### **3. Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap, fejlődési lappal és táblázattal együtt:**

Száma: C. 3354-6/a.r.sz.ny.r (a gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente vezetve)

### **4. Családlátogatásról feljegyzés,napló**

### **5. Adaptációs füzet (beszokásról)**

### **6. Percentil tábla** (fiú: 3341-46/b; lány: 3341-45/b)

### **7. Fejlődési napló:**

Saját kisgyermeknevelő vezeti, napról napra szerzett tapasztalatait rögzíti benne a bölcsődébe kerüléstől az óvodába lépésig. Vezetésének célja: Nyomon követi, hogy a gyermek különböző életkorokban milyen fejlődési szinten áll, van-e előrelépés vagy elmaradás tapasztalható.

### **8. Üzenő füzet:**

Család és bölcsőde közötti írásos kommunikációt rögzíti.

### **Tartalma:**

- információk a bölcsődéről (cím, telefon, kisgyermeknevelő neve)
- gyermek személyi adatai
- szülők személyi adatai, elérhetőségük
- házi orvos neve
- szülőknél kívül ki viheti haza a gyermeket
- szülő jellemzése a gyermekről, szokások, nevelési módszerek
- kisgyermeknevelői bejegyzések
- tartalmazza a beszoktatás folyamatát
- tartalmazza a gyermek fejlődésbeli változását
- fejlődés nyomon követését
- különböző eseményeket, köszöntőket

Szakmai vezető által vezetett dokumentumok:

- bölcsőde tájékoztató
- napi jelentés kimutatás

- kérelem
- munkáltatói igazolás
- felvételi könyv
- együttműködési megállapodás
- értesítés felvételtől
- nyilvántartási lap a gyermekek és szülők adatairól

#### **9. Bölcsődeorvos által vezetett nyilvántartások, kezelt dokumentumok:**

- gyermek egészségügyi törzslap
- óvodai jelentés 6 év alatti gyermekről
- heti étrend
- élelmezés ellenőrzése szakszerűség és higiéné szempontjából

#### **10. Élelmezésvezető által vezetett nyilvántartások, kezelt dokumentumok:**

- étkezők nyilvántartása (gyermek, dolgozó)
- heti étrendek
- adagolási útmutató
- nyersanyag felhasználás
- árubeszerzési bizonylatok, számlák
- ételrecept gyűjtemény
- HCCP működtetése

### **X. A bölcsődébe felvétel rendje**

Felvehető minden olyan gyermek, akinek szülei – gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a gyermek napközbeni ellátását. A szülők felvételi igényüket az intézmény vezetőjénél jelzik. Túljelentkezés esetén felvételi bizottságot kell létrehozni az SZMSZ-ben foglaltak szerint, mely alapján döntés születik a felvételtől. Biztosítani kell a lehetőséget annak hogy év közben 3. életévét betöltött gyermeket át lehessen helyezni az óvodába a bölcsődei férőhelyek biztosítása miatt. Megüresedett bölcsődei férőhelyek év közben is betölthetők (pl. Költözés miatt). A gyermekvédelmi törvény szerint előnyben kell részesíteni felvételnél azt a kisgyermeket, akinek szociális-egészségügyi vagy egyéb ok miatt, egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás. A gyermekvédelmi törvény 42/A §. értelmében a felvételnél előnyben kell részesíteni a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket. 68. § 3. bekezdése alapján a

települési önkormányzat jegyzője kötelezheti a szülőt a bölcsődei ellátás igénybevételére. Bölcsődei felvételt javasolhatja a szülő egyetértésével a védőnő, háziorvos, gyermekorvos, szakértői és rehabilitációs bizottság, családgondozó, gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság.

Igénybejelentés/előjegyzés: egész évben folyamatosan, írásbeli kérelem alapján

Beiratkozás: minden év április hónapban

Szükséges dokumentumok: - gyermek anyakönyvi kivonata

- TAJ kártyája

- lakcím kártyája

- gyermek jelenléte a beíratáskor

- orvosi igazolás arról, hogy a gyermek egészséges, bölcsődében nevelhető

- előzetes munkáltatói igazolás

- iskolalátogatási igazolás

- gyermekvédelmi határozat

- szülők adatai, elérhetőségek

Túljelentkezés esetén az intézmény vezetősége az SZMSZ-ben megfogalmazottak szerint felvételi bizottságot hoz létre és közösen döntenek a gyermekek felvételéről. Biztosítani kell a lehetőségét annak, ha év közben férőhely üresedik meg a bölcsődében, azt fel lehessen tölteni, valamint a 3. életévét betöltött gyermekeket át lehessen helyezni az óvodába a bölcsődei férőhelyek biztosítása miatt.

#### **Tervezett felvételi gyakorlatunk a bölcsődébe:**

- védelembe vett gyermek felvétele kötelező (védőnő, háziorvos, gyámhatóság, jegyző kezdeményezésére)
- rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesülők felvétele
- munkaviszonyban álló, vagy igazolás alapján hamarosan munkába álló szülő gyermeke
- egyedülálló szülő gyermeke
- három vagy több gyermekes család gyermeke
- egészségügyi vagy szociális indok áll fenn
- Szülő iskolai tanulmányait megkezdte, vagy folytatni kívánja

#### **Bölcsődei elhelyezés megszűnése:** Gyermekvédelmi törvény 37. §

- ha megszüntetést a szülő kéri (költözés vagy egyéb ok miatt)
- bölcsődeorvos megállapítása szerint a gyermek alkalmatlan a bölcsődei nevelésre, gondozásra (szakvélemény alapján egészségügyi állapota miatt nem nevelhető bölcsődében, illetve magatartása veszélyezteti a többi gyermek fejlődését)
- ha a gyermek óvodai felvételt nyert (Annak a nevelési – gondozási évnél az utolsó napján, melyben a gyermek a harmadik, indokolt esetben a 4. életévét betölti)

### **Ellátás igénybevételének módja:**

Az vehető fel, aki lakcím kártya szerint itt él, életvitelszerűen itt tartózkodik.

Felvétel: írásbeli kérelem alapján történik, beíratáskor, illetve az év folyamán bármikor.

### **Bölcsődei szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja:** Gyermekvédelmi törvény 33. § szerint

1. Nyilvánosság biztosítása: SZMSZ, Házirend, Szakmai Program megismerhetősége
2. Kapcsolattartás szülőkkel: Személyes tájékoztatás, Honlapon való tájékoztatás, Hirdetőtáblákon, plakátokkal való tájékoztatás, Hangos bemondás pl. beíratáskor

## **XI. Az intézmény szakmai céljai és a megvalósítás eszközei**

### **11.1 Kiemelt célunk az egészséges életmód szokásainak alakítása**

Intézményünk szakmai programjának kiemelt eleme az egészséges életmód szokásainak alakítása, a családokkal való együttműködés és a prevenció, melyeknek folytatása, gazdagítása az óvodánkba átkerült gyermekek számára is biztosítva lesz. Ennek érdekében gazdag programokat kínálunk a szülők és gyermekek számára, egyes esetekben az óvodával összhangban közösen.

- A bölcsőde dolgozói tisztában vannak az egészséges életmód fontosságának hangsúlyozásáról, terjesztéséről. Pozitív mintát nyújtanak a szokások megalapozásában.
- A helyiség berendezésével, tisztaságának megőrzésével is erre törekszenek. A csoportszoba berendezése legyen egyszerű, praktikus, könnyen tisztítható, ugyanúgy mint a gyermekek által használt játékok, egyéb eszközök.
- Legyen természetsarok, ahol a kincseket lehet őrizgetni, gyűjteni (gesztenye, dió, falevél, stb.).
- A bölcsőde udvarát az allergiát, mérgezést, veszélyt, sérülést okozó növényektől és egyéb dolgoktól mentesítsük.

- A szabadban történő mozgáshoz, játékhoz, levegőzéshez biztosítsuk a megfelelő helyet, időt, eszközöket.
- A kisgyermeknevelők gyarapítsák szakirodalmukat, módszertárukat az egészségbarát szemléletre vonatkozóan.
- Fontos feladat az egészséges táplálkozás biztosítása, higiénias szokások elsajátítása, az érzelmi fejlődés és szocializáció biztosítása. Ennek érdekében az alábbi tevékenységek valósuljanak meg:

- megfelelő napirend biztosítása
- fogmosás naponta /hozzá eszközök biztosítása/
- játékos mozgások biztosítása /eszközzel is/
- gyümölcsnap megtartása /heti 1x szezonális gyümölcsökből/
- szabad levegőn tartózkodás naponta

### **Étkezés a bölcsődében:**

A központi konyha élelmezésvezetője, a bölcsődevezető, a gyermekorvos együttes megbeszélése alapján döntenek az étlap elfogadásáról, mely biztosítja az egészséges táplálkozást. A napi 4x-i étkezésből kettő főétkezés: reggeli és ebéd. Korosztálynak megfelelő, sok zöldséget és főzeléket tartalmazzon. Naponta van zöldség, gyümölcs, folyadékpótlás. A gyermeknek az étkezés örömet okoz, minél kellemesebben tudja elfogyasztani, annál jobb a kapcsolata a felnőttel, aki a táplálékot nyújtja.

### **Higiénés szabályok betartása:**

- étkezések előtt kézmosás
- papír zsebkendő, szalvéta használata
- fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása (pólyázó asztal, wc, bili, kéz fertőtlenítése)
- csoportszoba gyakori szellőztetése
- napi, heti takarítás, fertőtlenítés
- havi 1x játékmosás, fertőtlenítés (ha szükséges többször is)
- kéthetente ágyneműcsere
- hetente törölközőcsere
- beteg gyermek lázcsillapítása, sebellátása, hazavitele

### Prezentáció:

vitaminellátás: nyers zöldség, gyümölcs fogyasztása

### Fogvédelem:

- rágásra nevelés-gondozás
- víz fogyasztása
- édességek, cukorkák kerülése
- szájöblítés, fogmosás

### Levegőzés:

Ideje, mértéke az évszaktól, időjárástól függ, valamint a gyermek életkorától. Kánikulában, erős káros napsugárzásban, esőben, hóban, sűrű ködben, erős havazásban -5 foknál hidegebb időben mellőzzük a kint tartózkodást.

## **11.2 Szakmai célok megvalósulásának mérése, ellenőrzése:**

Csecsemő és kisgyermek korban a fejlődés üteme a leggyorsabb, így nagyon fontos, hogy a kisgyermeknevelő felkészülése, ismeretei az elvárásoknak megfelelőek legyenek.

Segítő szerepe kiemelkedő a családok életében.

**Ellenőrzés célja:** tervszerűség, folyamatosság, mely kiterjed a bölcsődei élet minden színterére. Eredményeiből következtetéseket vonjunk le, és azt építsük be a további munkánkba. Figyelünk a szülői igények kielégítésére, az elégedettségre.

### **Megvalósítás:**

A bölcsőde közvetlen és közvetett partnereit azonosítjuk, évente kérdőíves, interjúk felmérést készítünk elégedettségükről, elégedetlenségükről. Ezeket összegezve intézkedési tervet készítünk az igények, felmerülő problémák megoldására.

A minőségbiztosítási rendszer vezetője a tagintézmény vezetője, bölcsi részéről: szakmai vezető.

Mivel intézményünk bölcsődei csoportja – induló (kísérleti) csoport, 1 év múlva szükségesnek tartjuk intézményen belül a dolgozókkal megvizsgálni a Szakmai Program beválását, megfelelő megvalósulását.

### **11.3 Szülők és gyermekek jogai és kötelezettségei**

A bölcsődei nevelés-gondozás a szülői neveléssel együtt szolgálja a gyermek egészséges, harmonikus fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelezettségek figyelembevételével végzi.

#### **Szülő joga:**

- hogy intézményt válasszon gyermeke számára
- megismerhesse a gyermekcsoport életét
- megismerhesse a nevelés-gondozási elveket
- tanácsot, tájékoztatást kérjen-kapjon a kisgyermeknevelőtől
- bölcsőde működését illetően véleményt mondhat és javaslatot tehet
- megismerje a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat

#### **Szülő kötelessége:**

- gyermek ellátásában közreműködő személyekkel, intézményekkel együttműködjön
- térítési díjat időben rendezze
- Házi rendet betartsa

#### **Gyermek joga:**

- segítséget kapjon a családjában történő neveléshez, személyiségének kibontakozásához, fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához
- sérülés, betegség esetén fejlődését, személyiségét kibontakoztató különleges ellátásban részesüljön
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák, bántalmazással, erőszakkal, elhanyagolással szemben védelemben részesüljön
- hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentesüljön

#### **Kisgyermeknevelő kötelessége:**

- a rábízott gyermekek gondozása, nevelése
- gondoskodjék a kisgyermek harmonikus fejlesztéséről, személyiségének fejlesztéséről, önállósodási törekvéseinek elősegítéséről
- a szülőt napi kapcsolattartásban és a kapcsolattartás egyéb formáinak keretén belül is tájékoztassa gyermeke fejlődéséről

- egymás szeretetére, tiszteletére – a családi nevelés elsődlegességét hangsúlyozva – nevelje a gyermekeket
- a gyermek testi-lelki egészségének megóvása érdekében tegyen meg mindent a balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával kapcsolatban, valamint a veszélyhelyzetek elhárításával kapcsolatban
- gyermekek jogait, szülők jogait, munkatársak jogait tartsa tiszteletben
- kötelessége, hogy részt vegyen a számára előírt továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát
- adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse
- titoktartási kötelezettségének tegyen eleget

#### **Kisgyermeknevelő joga:**

- személyiségét megbecsüljék, jogait tiszteletben tartsák
- hozzájusson munkájához szükséges ismeretekhez, szakkönyvekhez
- hozzájusson munkájához szükséges információkhoz
- a gyermek egyéni szükségletéhez igazodva, nevelés-gondozási módszereit megválassza
- részt vegyen az intézmény Érdekképviselői Fórumában (megválasztása esetén)

Az intézmény dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálás ideje alatt.

A dolgozók személyes adatai, az adatvédelmi és titoktartási szabályok szerint kezelendők.

#### **11.4 Érdekképviselői fórum:**

A bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében Érdekképviselői fórumot kell létrehozni.

(Gyvt. 35. §)

#### **Célja:**

Ellátásban részesülő gyermekek, szüleik, illetve törvényes képviselőjük érdekvédelmét szolgálja.

#### **Feladata:**

Figyelemmel kíséri, véleményezi a bölcsőde Szakmai Programját, egyeztetési jogot gyakorol a Házirend jóváhagyásánál.

- A bölcsőde dolgozóival közösen rendezni a család-bölcsőde együttműködését szolgáló rendezvényeket.
- 15 napon belül köteles kivizsgálni a gyermekkel és hozzátartozójukkal kapcsolatos sérelmeket, panaszokat, mely vizsgálat eredményéről és megoldási módokról írásban értesíti a panasztevőt. (A szülő ha nem elégedett az eredménnyel, joga van a fenntartóhoz fordulni.)
- Dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben.
- Intézkedést kezdeményezhet a fenntartóval a szakmai ellenőrzést ellátó megyei gyámhivatalnál, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.
- Véleményt nyilváníthat az intézményvezetőjénél a gyermeket érintő ügyben.
- Javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban lévő szolgáltatások tervezéséről, működéséről, az ebből származó bevételek felhasználásáról.
- Egyeztetési jogot gyakorol a Házi rend jóváhagyásáról.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek panasszal élhetnek a fórumnál:

- az intézményi ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében
- gyermeki jogok sérelme
- intézmény dolgozóinak kötelezettség-szegése esetén

#### **Fórum tagjai:**

- az ellátásban részesülő gyermek szülei közül 2 fő
- intézmény dolgozója közül 1 fő
- fenntartó közül 1 fő

## **XII. Jogszabályi háttér**

- 1997. évi XXXI. gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30) NM. rendelet
- 328/2011. (XII.29) Kormány rendelet
- 259/2002. (XII.18)
- 18/1998. (VI.3) NM. rendelet (Kötelező védőoltásokról, járványügyi intézkedésekről)
- 235/1997. (XII.17)
- 328/2011. (XII.29) rendelet
- 8/2000. (VIII.4) SZCSM. rendelet
- 369/2013. (X.24) Kormány rendelet
- 226/2006. (XI.20) Kormány rendelet
- 6/2016. (III.24) EMMI rendelet 2017. január 1-től hatályos szövege
- 63/1997. (XII.21) NM. rendelet
- 331/2010. (XII.27) Kormány rendelet
- 7/2010. (II.19) SZMM utasítás
- 1993. évi III. törvény
- 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet
- 9/2000. (VIII.4) SZCSM rendelet
- 37/2014. (IV.30) EMMI rendelet
- 257/2000. (XII.26) Kormány rendelet

### **XIII. Szakirodalmi háttér**

- A bölcsődei nevelés-gondozás alapprogramja (Magyar Közlöny 2016.)
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai – Módszertani levél 2012.
- Keményné Dr. Pálfi Katalin: Bevezetés a Pszichológiába (Tankönyvkiadó Bp. 1989.)
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan (Medicina Könyvkiadó Bp. 2004.)
- Forrai Katalin: Ének a bölcsődében
- A család és bölcsőde kapcsolatai – Módszertani levél 2007.
- Az egészséges csecsemő táplálkozásának irányelvei 2001. Módszertani levél
- Mozdulj rá! Mozgással kísért vers és mondókagyűjtemény /Szabó Borbála 1996. Egyenlő Esélyt Alapítvány Bp./
- [www.fehérkereszt.hu](http://www.fehérkereszt.hu) 2012 Játék a bölcsődében tudástár

## XIV. Mellékletek

### 1. számú Melléklet

#### Megállapodás

bölcsődei szolgáltatás igénybevételeiről

A megállapodás, amely létrejött ..... mint szülő, vagy törvényes képviselő,

Szül. név:

Szül. hely:.....Idő..... TAJ.....

Anyja ..... neve:.....

Lakcíme:.....

és a Nagyrábéi Óvoda-Bölcsőde, Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat intézményvezetője között az alábbi feltételekkel:

A gyermek neve.....

Szül. hely:.....Idő..... TAJ.....

várható bölcsődei ellátását

.....napjától kezdődően

\* határozatlan időtartamra: jogosultsági feltételek megszűnéséig

\* határozott időre:.....-ig biztosítja az intézmény,

(a megfelelő rész aláhúzendő)

20 hetes kortól a gyermek harmadik életévének betöltéséig. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte a 3. életévét követő augusztus 31-ig maradhat a bölcsődében. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő, augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.

#### **Ezen idő alatt intézményünk biztosítja:**

- a gyermek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését és gondozását
- barátságos, esztétikus bölcsődei környezetet
- életkori sajátosságoknak megfelelő játéktevékenységet
- állandóságot (saját gondozónő rendszer)
- egyéni bánásmódot
- személyes higiéné feltételeinek biztosítását
- napi lehetőséget a szabad levegőn való tartózkodásra
- rendszeres orvosi felügyeletet
- óvodai életre való felkészítést
- egyénre szabott képességfejlesztést
- az alapellátáson túl, gyermeknevelési tanácsadással is segítjük a szülőket
- családlátogatással, a szülővel történő fokozatos beszoktatással segítjük a gyerekeket, az új környezet elfogadását

- napi 4-szeri étkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) biztosítunk.

Napi térítési díj: 338..... Ft/nap, a díj ÁFA-t is tartalmazza. (17/2017) (IV.27) önkormányzati határozat szerint.

A térítési díjak változásáról a szülőt időben értesítjük.

Gyermekevédelmi támogatásban részesülő szülőknek a bölcsődei étkeztetésért nem kell díjat fizetni. A gyermekevédelmi támogatásban nem részesülő, de nagycsaládos szülők 50%-os díjkedvezményben részesülnek.

Térítési díj: 169.....Ft/nap. (a díj az ÁFA-t is tartalmazza)

A térítési díj meghatározásához szükséges dokumentumokat és a díjfizetési kedvezményre való jogosultságot igazoló okiratok bemutatása után tudjuk azt érvényesíteni. (3 vagy több gyereket nevelők nyilatkozata, rendszeres gyermekevédelmi támogatásról szóló határozat, szakorvosi, szakértői bizottsági igazolás)

Az étkezési díjon felül a Nagyrábé Község Önkormányzata **gondozási díjat nem állapított meg.**

#### **A bölcsőde tájékoztatja a szülőket:** (Gyvt. 33. §. (2) bek. alapján)

- az ellátás tartalmáról
- az ellátás feltételeiről
- a házirendről
- a szükséges nyilvántartásokról
- hiányzások kezelésének módjáról
- a bölcsődei érdekképviselői fórumról
- panaszjog gyakorlásának módjáról
- rendszeres betekintést nyújt a kisgyermeknevelők által vezetett egyéni dokumentációkba
- szülői értekezletek, egyéni és csoportos beszélgetések alkalmával
- térítési és gondozási díjról tájékoztatás
- érték és vagyony nyilatkozat módjáról tájékoztatás

#### **Az ellátás megszűnik:**

- határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam leteltével,
- jogosultsági feltételek, okok megszűnésével
- ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, és a bölcsődei gondozási- nevelési év végéhez ért
- ha gyermek testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható bölcsődében
- ha a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy törvényes képviselő a gyermek 4 héten túli távollétét orvosi igazolással nem tudja igazolni, vagy ő maga korábban nem jelezte írásban a szüneteltetést,
- ha a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy törvényes képviselő kérelmezi a megszüntetést, melyet az intézményvezető a megegyezett időpontban az ellátást megszünteti,
- térítési díj meg nem fizetése esetén (fenntartó felszólításait követően)

Mint szülő, vagy törvényes képviselő köteles vagyok a gyermek ellátásában közreműködő személyekkel, intézményekkel együttműködni, a törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni. A család körülményeinek a bölcsődei ellátásra (munkaviszony megszűnése, társadalombiztosítási ellátások igénybevétele stb.), vagy kiskorú felügyeletének ellátására való jogosultságot érintő, továbbá a személyi azonosító adatokban való változást 15 napon belül

írásban köteles a szülő bejelenteni a bölcsőde vezetőjének.

**A tájékoztatási kötelezettségről:**

1. Az ellátását végző köteles a személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét, illetve a fiatal felnőttet tájékoztatni a Gyvt. 33. §. (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel.
2. Az érdekvédelemmel kapcsolatos szabályokról a Gyvt. 35-36. paragrafusa rendelkezik.
3. A szülő a megállapodásban foglalt, az intézmény részéről fennálló kötelezettségek elmulasztása esetén panaszával a bölcsődevezetőhöz, az intézményvezetőhöz, valamint a fenntartó Önkormányzat Jegyzőjéhez fordulhat.

Hozzájárulok és engedélyezem, hogy gyermekemről az intézményben készített fotókat és videofelvételeket a bölcsőde szakmai anyagaiban (Szakmai Program, tájékoztató, faliújság, szakmai előadások, konferenciákon, honlapon, kiadványokon, szakmai filmekben, stb.) felhasználhassa, és nyilvánosságra hozhassa.

A megállapodás mellékletét képezi: 1 db házirend, 1 db Gyvt. tájékoztató a 33, 35-36. §-ban foglaltakról.

A megállapodásban megfogalmazottakat tudomásul veszem.

Jelen megállapodás a gyermek ellátásának megszűnésével automatikusan hatályát veszti.

Nagyrábé, .....

.....  
Bölcsőde vezető

.....  
Szülő/törvényes képviselő

A megállapodás egy példányát átvettem.

Nagyrábé, .....

.....  
Szülő/törvényes képviselő

## **2. számú Melléklet**

### **Bölcsődei Kalendárium**

Egyes elemei azonosak az óvodánkban tartott ünnepekkel, jeles napokkal. Azok megünneplésének, megtartásának módja azonban a kisgyermeknevelőkre van bízva a gyermekcsoport fejlettségének, érdeklődési körének, a szülők bevonhatóságának függvényében.

- Fecskeavató (új gyermekek avatása)
- Mikulásvárás
- Adventi készülődés
- Egészség hét
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja megünneplése
- Gyermeknap
- Gyermekek születés és névnapjának megünneplése
- Bölcsődések napja (április 21.)
- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

